

زیباشناسی در فضای شهری: نمونه موردی محدوده عبدالمطلب مشهد

گوهر زرگریان، مهسا حق پناه، مینا ارکی، سجاد شریفی نژاد*

۱- استاد راهنما

۲- دانشجوی مهندسی شهرسازی موسسه آموزش عالی خاوران

۳- دانشجوی مهندسی شهرسازی موسسه آموزش عالی خاوران

۴- دانشجوی مهندسی شهرسازی موسسه آموزش عالی خاوران

Sajjad_sharifi_n@yahoo.com

سجاد شریفی نژاد

خلاصه

زیبایی یکی از مهمترین نیازهای بشری و از مهمترین مولفه های کیفی تشکیل دهنده فضاهای شهری است. اهمیت این امر به اندازه ای است که در فرهنگ ها و جهان بینی های مختلف برای آن تعاریف و اصول خاصی را بیان کرده اند. در همین راستا سعی گردیده است در این مقاله به شناسایی اصول زیبایی و زیباشناسی در فضای شهری پرداخته شود. نتایج حاکی از آن است که هر یک از اصول زیبایی شناسی سبب شکل گیری و تقویت کیفیات خاصی شده اند و به کارگیری مجموعه این اصول در طراحی فضاهای شهری می تواند زمینه و بستر مناسب شکل گیری کیفیات فضایی را فراهم آورد. ابتدا به بررسی مفاهیم و تعاریف اولیه مولفه های کیفی فضاهای شهری پرداخته شده و پس از آن مفهوم و معیارهای زیبایی و زیباشناسی در فضاهای شهری مورد بررسی قرار گرفته است و در گام بعدی به بررسی این معیارها در بدنه شهری ابوطالب به عنوان نمونه موردی پرداخته می شود.

کلمات کلیدی: زیبایی، معیارهای زیبایی شناسی، فضای شهری

زیبایی یکی از نیازهای اصلی انسان ها است که هر یک از وجوه مختلف آن در ساخت های مختلف زندگی جایگاه و مصداق ویژه خود را دارد و هر کسی به نوعی در پی تحصیل و ادراک زیبایی است. شهرها به عنوان بزرگترین مجموعه ها و آثار انسانی و کره زمین که ظرف فعالیت های انسانی هستند می توانند و باید جلوه های متنوع زیبایی را به انسان القاء کنند و اصولاً هرچقدر و هرگونه که شهر و محیط زندگی بتواند مراتب زیبایی را به ساکنین خویش القاء کند به همان نسبت می تواند مشکلات جاری زندگی را برای آنان قابل تحمل تر نماید. از این منظر فضای شهری فضایی است که زیبا باشد و معیارهای زیباشناسانه در ایجاد آن دخالت داشته باشد و این یعنی: مترادف بودن برای شهر یا خلق فضای زیبای شهری. طبیعی است که با پذیرش این نظریه، نباید جهان بینی و تفکری را که بنیاد قواعد زیبایی شناسی خواهد بود، مغفول نهاد و در حقیقت این جهان بینی است که معیارهای زیبای فضای شهر را سامان خواهد داد و فضای شهری در تمدن های مختلف و متمایز خواهد نمود. بنابراین تقلید از قواعد زیبایی شناسی بی گمان زمینه ساز از خود بیگانگی و بحران هویت خواهد شد. (نقی زاده، ۱۳۹۲، ۱۴۲)

توجه کنیم که زیبایی اساساً نیاز انسان است و این نیاز با تمایل فطری انسان به زیبایی، از قدیم الایام و در همه مکاتب فکری، مورد توجه و تاکید علمای رشته های مختلف علوم و هنرها قرار داشته است. فلاسفه همواره به تناسب موضوعات مورد بحث خود، از زیبایی و گرایش انسان به زیبایی سخن گفتند و آن را به عنوان یکی از اصلی ترین مباحث خویش برگزیده اند. در کنار این گروه، هنرمندان قرار دارند که اصولاً هدف و نتیجه ی آثار خود را خلق زیبایی می دانند. ارتباط هنر با زیبایی به حدی است که موضوع و رشته ی فلسفه ی هنر را معادل زیبایی شناسی دانسته اند.

روان شناسان نیز به موضوع نیاز انسان به زیبایی به عنوان موردی خاص اشاره کرده اند که از جمله آنها آبراهام مازلو است که در شرح و طبقه بندی سلسله مراتبی نیاز های انسان، زیبایی را در حد عالی و نیاز به آن را به عنوان یکی از نیازهای متعالی و برتر انسان مطرح می کند (ر.ک: مازلو، ۱۳۷۵) قابل ذکر است که نه تنها وجه عالی زیبایی، مورد نظر و ملاک عمل و یکی از نیازهای اساسی انسان تلقی می شود که حتی زیبایی های ظاهری و جسمانی نیز به عنوان یکی از عوامل گرایش و جاذبه ها مطرح هستند.

در این پژوهش محدوده عبدالمطلب مورد بررسی قرار گرفته است که به دنبال اجرای طرف بهسازی، میتوان اذعان داشت که تاثیرات کمی بر زیبایی فضای شهری داشته است ولی در این پژوهش سعی گردیده معیارهایی که بر زیبایی محدوده تاثیر گذار بوده است مطالعه شود و مورد تحلیل قرار گیرد از همین رو این پژوهش اهدافی همچون: ۱- اشاعه فرهنگ زیباشناسی و ارتقای کیفیت محیط زیست شهری ۲- بازسازی چشم اندازهای عمومی، نقاط عطف بصری و نشانه های شهری ۳- ایجاد تناسب، امنیت و آرامش روانی و هماهنگی بین عناصر مختلف شهری ۴- ارج نهادن به زندگی و ارزش های تمدن و ... را در بر می گیرد.

مبانی نظری:

فضای شهری:

فضای شهری از دیدگاه زوکر "فضایی که در آن ارتباطات ویژه ی بصری و حرکتی وجود داشته باشد، ساختاری سازمان یافته، اراسته و واجد نظم، به صورت کالبدی برای فعالیت های انسانی و استوار بر قواعد معین و روشن" (زوکر، به نقل از توسلی و بنیادی ۱۳۷۱، ص ۱۸) همچنین آقای بحرینی معتقد است فضای شهری "صحنه ای است که فعالیت های عمومی زندگی شهری در آنها به وقوع می پیوندد و خیابان ها، میداين و پارک های یک شهر فعالیت های انسانی را شکل می دهند" (بحرینی، ۱۳۷۷، ص ۳۱۳) و در یک تعریف کوتاه توسلی فضای شهری را "محل برقراری تعاملات اجتماعی که باز و عمومی باشد" (توسلی و بنیادی ۱۳۷۱، ص ۴۱) تعریف کرده است.

شهر مجموعه ای فرهنگی کالبدی است که بر اساس نیاز ها، فعالیت ها و رفتار ساکنین آن شکل گرفته است. انسانها بسته به نیازهای فردی یا گروهی خود فعالیت کرده و الگوهای رفتاری خاص خود را عرضه می کنند. فضاها شامل طیف گسترده ای از انواع فضای عمومی تا خصوصی می باشند به عبارت دیگر هر فعالیت و رفتار، حریم و قلمرو خاص خود را داراست و متقابلاً هر فضا نیز دارای حریم و حرمت خاص می باشد. فضاها شهری بخشی از فضای باز و عمومی شهرها هستند که به نوعی، تبلور ماهیت زندگی جمعی می باشند؛ یعنی جایی که شهروندان در آن حضور دارند. فضای شهری به عنوان صحنه ای که

داستان زندگی جمعی در آن گشوده می شود، فضایی است که به همه مردم اجازه می دهد که به آن دسترسی داشته باشند و در آن فعالیت کنند. در این فضا فرصت آن وجود دارد که برخی مرزهای اجتماعی شکسته شوند و برخوردهای از پیش تدوین نیافته به وقوع پیوندند و افراد در یک محیط اجتماعی جدید با هم اختلاط یابند این فضا می بایستی توسط یک نهاد عمومی اداره شود بنابراین شرط اساسی برای اینکه یک فضای عمومی؛ فضای شهری تلقی شود این است که در آن تقابل و تعامل اجتماعی صورت گیرد. فضاهای شهری شامل: ورودی شهرها، ورودی محله ها، گره ها (میدان های شهری، میدان های محلی) مسیر ها، خیابان های شهری، بولوارها و پیاده راه ها، پیاده رو ها و لبه های آب می شود، خصوصیات می تواند داشته باشند باعث زیبایی دوچندان شهر و فضای شهری می شوند. (نقی زاده، ۱۳۹۲، ص ۲۷)

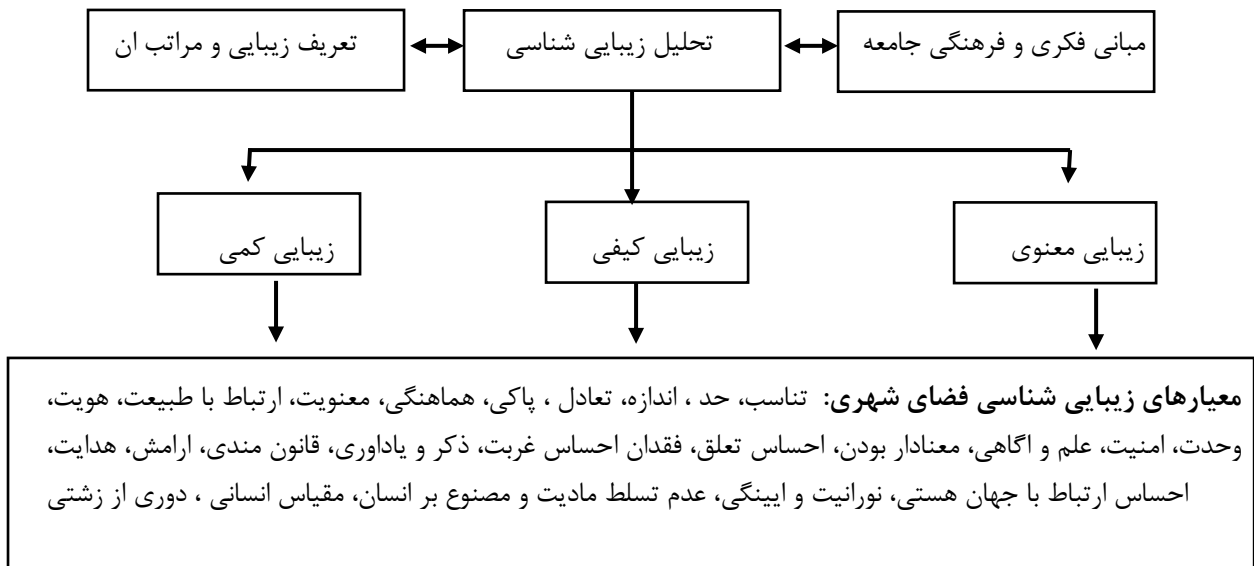
تعریف زیبایی شناسی:

زیبایی شناسی یا استتیک از واژه یونانی Aisthetikos به معنی ادراک حس گرفته شده و بن آن واژه Aistheta به معنای مورد ادراک حسی یا چیز مخصوص است. ریشه این لغات واژه لاتین Esthetique بوده که امروزه در تمام زبان های اروپایی استفاده می شود (احمدی ۱۳۷۸، ص ۲۰). بومگارتن، فیلسوف آلمانی (۱۷۶۲-۱۷۱۴م) به عنوان اولین کسی مطرح است که برای تبیین موضوعات مرتبط با ادراک زیبایی به عنوان بحثی فلسفی، از واژه زیباشناسی استفاده کرد و زیباشناسی را به مثابه رشته ای مستقل در فلسفه معرفی نمود اگر چه گاهی زیبایی شناسی را معادل فلسفه هنر میگیرند اما بعضی نیز معتقدند که زیبایی شناسی میدان وسیعی دارد و فلسفه ی هنر بخشی از زیباشناسی است (اسکراتن، ۱۳۷۹، ص ۷۷). برای تعیین جایگاه زیبایی و زیباشناسی در شهر میتوان اذعان داشت که زیبایی شناسی به عنوان واژه ای کلیدی در درک مفهوم شهر اهمیت فراوان دارد. زیبایی همیشه با تحسین بشر همراه بوده است (McGann ۲۰۰۴). بدون تردید زیبایی شناسی یکی از ابعاد جدایی ناپذیر معماری می باشد که توجه به آن به جهت این که هنرمند می تواند محتوی اثر خود را در قالب کالبد تجلی بخشد، همواره اجتناب ناپذیر بوده است. در این میان معماری منظر نیز با عنایت به توجهات خاصی که به طبیعت دارد ظرافت های بیشتری را در به کارگیری عناصر و سبک ها در زیبایی بخشی به فرایند طراحی طلب می نماید چرا که طبیعت به خودی خود و به صورت ارگانیک به جهت این که مخلوق خداوند می باشد زیباست و این که انسان می بایست از این بستر به عنوان خلق و سامان دهی در جهت دستیابی به نیاز های خود بهره گیرد و در آن دخل و تصرف ننماید. نظریه دید های متوالی گوردون کالز در واقع تأکیدی بر ادراک فضایی و بصری در فضاهای شهری است. به باور او شهر مجموعه ای است که می توان در آن حرکت کرد و به صورت تباین پیوسته مناظر آن را ادراک نمود، نه به صورت تصویری ثابت. (Gosling ۱۹۶۶، ص ۴۳). مطالعات نشان می دهد بانک عوامل بصری و زیباشناسانه در اجتماع عظیمی فضاها از شروط لازم اند ولی به تنهایی کافی نیست و مشخصات کارکردی فضاهای عمومی می تواند بر کیفیت و کمیت جذب مردم برای توقف و تامل در این فضاها، تأثیرگذار باشد وجود فضای کافی جهت نشستن با وقوع رویدادهای خاص در فضا از قبیل نمایش های خیابانی، هنرهای عمومی و رخداد های از این دست که مردم را با یکدیگر پیوند می دهند به جذابیتی فضا می افزایند. Whyte در این باره می گوید: در فرایند چنین رخدادهایی واقعیت های جهت بر قراری ارتباط بین مردم و تمایل به گفت و گو بین آنها ایجاد می گردد. (Whyte ۱۹۸۰، ص ۹۴)

معیارهای زیباشناسی فضای شهری از دیدگاه نظریه پردازان:

طبیعی است که هر تحلیلی نیازمند معیارهایی است که توسط آنها تحلیل یا ارزیابی مورد نظر انجام شده و پدیده ی مورد تحلیل با وضعیت ایده ال، مقایسه و ارزشیابی و تحلیل و معرفی شود. زیبایی و تحلیل زیبایی شناسی شهری نیز از این قاعده مستثنی نیست و برای تحلیل زیبایی شناسی فضای شهری، در دست بودن معیارهایی ضروری است که ذیل به برخی از آنها اشاره خواهد شد. (نقی زاده، ۱۳۹۲، ص ۱۵۷)

نمودار رابطه ی تحلیل زیبایی شناسانه ی فضای شهری با معیارها

روش انجام پژوهش:

در پژوهش پیش رو، برای گردآوری اطلاعات و ادبیات تحقیق مشتمل بر پیشینه، نظریات صاحب نظران و اندیشمندان از روش مطالعات کتابخانه ای استفاده شده است همچنین برای جمع آوری بخش عمده اطلاعات که مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است، از روش مطالعات میدانی بهره برده شده است.

سوال پژوهش:

لذا پژوهش حاضر در پی پاسخگویی به سوال زیر می باشد که:

- معیارهای زیباشناسی فضای شهری چیست؟

فرضیه پژوهش:

معیار های تناسب، قانونمندی، اندازه، ارتباط با طبیعت باعث زیبایی در محدوده مورد مطالعه شده اند.

بررسی معیارها در محدوده مورد مطالعه (عبدالمطلب):

همانطور که در بالا هم اشاره شد محدوده عبدالمطلب به دنبال اجرای طرح بهساز، زیبایی چندانی در فضا ایجاد نکرده است شاید این به دلیل فقدان مطالعات در طرحهای همچون طرح بهساز باشد که با قرار دادن پژوهش در راستای اجرای این نوع طرح ها می توان با همان هزینه به معیارهای مورد نظر دست یافت و کمک شایانی به زیبای فضا کرد. در این پژوهش سعی گردیده است همان اندک تاثیرات طرح بر فضا مورد مطالعه قرار گیرد و به شناسایی آنها پرداخته شود.

بررسی معیار تناسب بر اساس رنگ بدنه :

طبیعی است که انباشتن مقادیر متفاوتی از مواد و مصالح تشکیل دهنده ی بک ساختمان در یک محوطه، نه تنها منظره ی زیبا و خوشایند و هنرمندانه ای و قابل استفاده ای را در چشمان ناظران قرار نمی دهند، که حتی زشت نیز خواهد بود. در حالی که اگر این مصالح، مطابق طرح اندیشیده ای ، هر کدام در جای خاص خود قرار گیرند، کالبد حاصل می تواند اثری زیبا و هنرمندانه و معمارانه باشد. بنابراین جای گیری مناسب عناصر یک فضای شهری نسبت به یکدیگر و نسبت به کل فضا و احتراز از اغتشاش و بی نظمی، می تواند جلوه ی زیبایی بصری را به ناظر القا کند. با توجه به توضیحات گفته شده و بررسی های صورت گرفته محدوده هایی که دارای کاربری تجاری هستند باید از رنگ گرم بیشتر استفاده کنند زیرا کاربری های تجاری ملزم به شور و نشاط و تحرک هستند که این خصوصیات در رنگ های گرم دیده می شود که با مشاهدات انجام گرفته راسته عبدالمطلب غالباً رنگ بدنه ی آن گرم می باشد که با کاربری آن محدوده تناسب دارد.

بررسی معیار قانونمندی بر اساس کف پوش:

حالت مطلوبی که از احساس قانونمندی فضا و یا احساسی که از توان پیش بینی اعمال، یافتن مکان مناسب رفع نیاز، دریافت امکانات و حقوق خویش، به همراه احساس ارتباط با گذشته حاصل می شود. البته ضمن فراهم آوردن امکان ادراک زیبایی فضا، خود نیز به ظهور فضای زیبا کمک می کند. بعضی از جلوه های قانونمندی عبارتند از:

- ضوابط و مقررات اندیشیده شده برای نماها و معماری فضای شهری
- ضوابط و مقررات اندیشیده شده برای هر گونه وسیله ی اطلاع رسانی
- ضوابط و مقررات اندیشیده شده برای انواع حرکت سواره و پیاده
- ضوابط و مقررات اندیشیده شده برای پیاده رو ها و ...

که در حال حاضر در این پژوهش ضوابط پیاده رو را در محدوده مورد بررسی قرار می دهیم.

عرض پیاده رو: عرض پیاده رو با توجه به نوع خیابان و کاربری غالب آن بستگی دارد و معمولاً بین ۱/۲ تا ۱/۸ می باشد که در محدوده عبدالمطلب عرض پیاده رو بین ۳ تا ۵ متر است که با توجه به کاربری تجاری آن محدوده یک نکته مثبت به شمار می آید و زمینه مناسبی برای پیاده مداری و ... ان ایجاد می کند.

چگونگی برخورد آن با سواره رو: این مورد باید بسیار مورد بررسی قرار گیرد زیرا اکثر تصادفات سواری ها با عابرین در این محل ها اتفاق می افتد. بهترین فاصله بین پیاده رو و سواره رو در حدود ۱/۵ تا ۳ متر می باشد که در محدوده عبدالمطلب پیاده رو به وسیله باغچه هایی با عرض ۱/۵ تا ۲ متر آن را از سواره رو جدا کرده است.

کف سازی پیاده رو: طبق قوانین، پوشش کف پیاده رو ها باید از مصالح سخت و غیر لغزنده باشد که در طی بهسازی صورت گرفته در این محدوده کفپوش پیاده از سنگ فرش و موزاییک پوشیده شده است که دارای استحکام کافی می باشند.

بررسی معیار اندازه بر اساس خطوط غالب بدنه :

یکی از زمینه هایی که حد و اندازه، در تعریف فضای شهری زیبا ایفای نقش می کند، موضوع حدود و اندازه ها در کالبد محسوس و مشهود فضای شهری است. در این زمینه شاخص های مانند پیوستگی بدنه، خط افق، عملکردها، اندازه ها و حدود کلیه جزئیات ساختمان ها و .. مطرح هستند که در این پژوهش اندازه ها و حدود کلیه جزئیات ساختمان ها بررسی می گردد.

خطوط غالب نما که زیر مجموعه جزئیات ساختمان است گاه نحوه ترکیب عناصر سطوح یا احجام مختلف در یک بدنه، را در راستای چشم ناظر ایجاد می

کند حال با توجه به تجاری بودن محدوده علاوه بر حس حرکت و جنب و جوش حس ایستایی و سکون نیز در آن دیده می شود. خطوط عمودی القا کننده حس سکون و خطوط افقی القا کننده حس حرکت و جنب و جوش می باشد که با بررسی های انجام گرفته از لحاظ اندازه و حد خطوط عمودی و افقی متناسب هستند که می توان گفت با بدنه همخوانی کامل دارد.

بررسی معیار ارتباط با طبیعت بر اساس پوشش گیاهی:

حضور طبیعت و عناصر طبیعی در فضاهای انسان ساخت، و تلفیق آنها با عناصر شهری، علاوه بر آن که به تلطیف محیط و آماده ساختن آن برای ایفای نقش به عنوان فضایی مطلوب کمک می کند، یکی از اصلی ترین روش های القای زیبایی به محیط، و به عبارتی، خلق فضای زیباست از همین رو با بررسی های انجام گرفته در محدوده درختان در دو قسمت وجود دارند. یکی در باغچه های پیاده رو و دیگری در ایلند وسط خیابان. قرار گیری درختان در ایلند یک خط سبز را در وسط خیابان ایجاد میکند که زیبایی خاصی به خیابان میبخشد. درختان درون باغچه ها علاوه بر زیبایی یک دیواره برای مغازه ها و خانه ها ایجاد میکند که باعث خودمانی تر شدن فضا و جدا کردن بیشتر محیط خیابان از پیاده رو میشود.

بررسی نقاط ضعف و قوت و ارائه استراتژی محدوده عبدالملک:

در این مرحله سعی شده با استفاده از نقاط قوت، ضعف، فرصت و تهدید در محدوده، استراتژی ها و راهکارهایی در جهت بهبود وضعیت زیبایی ارائه گردد.

تهدید	فرصت	ضعف	قوت	swot
-----	<p>۱. ایجاد شور و نشاط و تحرک در محدوده با توجه به خصوصیات رنگ های گرم</p> <p>۲. بارزتر شدن رنگ گیاهان و مبلمان شهری با توجه به استفاده از رنگ های خنثی</p> <p>۳. ایجاد پیوستگی بصری در نمای جداره با توجه به هماهنگی رنگ ها</p>	-----	<p>۱. غلبه رنگ های گرم بر رنگ های سرد در بدنه</p> <p>۲. استفاده از رنگ های خنثی در جداره</p> <p>۳. وجود وحدت و هماهنگی نسبی در رنگ نمای ساختمان ها</p>	تناسب
<p>۱. ایجاد خطر جانی برای عابرین با توجه به لغزنده بودن سطح برخی از مصالح موجود در کف</p>	<p>۱. کمتر شدن احتمال سر خوردن و خطرات ناشی از آن با توجه به کیفیت سطح مصالح کف</p>	<p>۱. لغزنده بودن سطح مصالح لاین نایبنایان و نیز برخی از قسمت های پیاده رو در مواقع برف و باران</p>	<p>۱. استفاده از مصالح با ابعاد متناسب و هماهنگ در کف</p> <p>۲. مقاوم بودن مصالح کف</p>	

قانونمندی	<p>در مقابل سرما و گرما</p> <p>۳. عریض بودن پیاده رو (بیش از ۴ متر مفید+ ۱ الی ۱/۵۰ متر باغچه)</p> <p>۴. کیفیت بالا و مناسب مصالح مورد استفاده در کف با توجه به نوسازی پوشش کف</p> <p>۵. قرار گیری لاین نابینایان در مکان مناسب و به صورت خطی</p>	<p>۲. عدم وجود یک رمپ خروجی در محدوده جهت عبور وسایل چرخ دار (وجود فقط یک رمپ ورودی در شیت ۱)</p> <p>۳. عدم وجود سرپوش یا پل جهت عبور عابرین بر روی جوی آب موجود در محدوده</p> <p>۴. قطع شدن لاین نابینایان در قسمت های پایانی پیاده روها</p>	<p>۲. عدم یکنواختی پوشش کف با توجه به استفاده از مصالح با ابعاد مختلف</p> <p>۳. امکان فراهم آمدن حرکت روان تر و راحت تر برای عابرین با توجه به عرض مناسب پیاده رو</p> <p>۴. امکان حرکت راحتتر نابینایان و عدم برخورد آنها با موانع موجود در محدوده با توجه به جانمایی مناسب و خطی بودن لاین نابینایان</p>	 <p>۲. رفت و آمد مشکل برای معلولین و وسایل چرخ دار نظیر ویلچر و کالسکه و... با توجه به عدم وجود یک رمپ خروجی در محدوده</p> <p>۳. امکان افتادن سالمندان و کودکان به درون جوی آب کنار خیابان با توجه به نبود سرپوش و پل روی جوی آب</p> <p>۴. امکان گم کردن مسیر حرکت و سردرگمی نابینایان با توجه به قطع شدن لاین نابینایان</p>
اندازه	<p>۱. متناسب بودن خطوط عمودی و افقی در جداره مورد بررسی</p>	<p>۱. امکان القای حس حرکت و جنب و جوش در کنار القای حس ایستایی که هر دو لازمه ی یک جداره تجاری است</p>	<p>۱. امکان القای حس پویایی و حیات به فضای شهری با توجه به وجود تعدادی از درختان همیشه سبز در فضای شهری مورد بررسی</p> <p>۲. امکان عبور نور و در نتیجه انتقال گرما به کف و جداره فضای شهری در فصول سرد سال با توجه به خزان پذیری بسیاری از درختان محدوده</p>	<p>۱. عدم جذابیت پوشش گیاهی آیلند کناری و در نتیجه کاهش جذابیت فضای پیاده رو با توجه به عدم وجود گیاهان تزینتی در این فضا</p>
ارتباط با طبیعت	<p>۱. وجود تعدادی از درختان خزان ناپذیر (همیشه سبز نظیر کاج) در محدوده</p> <p>۲. وجود گیاهان گوناگون و متنوع در محدوده</p>	<p>۱. عدم وجود گیاهان تزینتی (چه دائمی و چه فصلی) در محدوده بخصوص آیلند کناری</p> <p>۲. تعداد بسیار کم گیاهان دائمی (همیشه سبز) در محدوده</p>	<p>۱. امکان القای حس پویایی و حیات به فضای شهری با توجه به وجود تعدادی از درختان همیشه سبز در فضای شهری مورد بررسی</p> <p>۲. امکان عبور نور و در نتیجه انتقال گرما به کف و جداره فضای شهری در فصول سرد سال با توجه به خزان پذیری بسیاری از درختان محدوده</p>	<p>۱. عدم جذابیت پوشش گیاهی آیلند کناری و در نتیجه کاهش جذابیت فضای پیاده رو با توجه به عدم وجود گیاهان تزینتی در این فضا</p>

ارائه راهکار:

هدف از زیباشناسی فضای شهری فراهم آوردن محیطی است که مردم در آن احساس لذت کنند برای این منظور میتوان از راه کارهای زیر بهره برد:

- رفع نازیبایی ها

- به کار بردن عناصر طبیعی و طبیعت در فضاهای فضاهای شهری

- توجه به حد و اندازه ها به عنوان یک معیار اصلی در زیبایی فضاهای شهری

- احداث و بهبود فضاهای شهری مناسب و متنوع

- به کارگیری مبلمان شهری مناسب و استاندارد

- خلق زیبایی با استفاده از وحدت بین فرم ها و عملکردها

- ایجاد ضوابط و مقررات برای نماها و معماری فضاهای شهری

- هماهنگی فضای شهری و جزئیات آن (شامل فرم ها، اشکال، ابعاد، رنگها و ...) با اقلیم و محیط

چهره شهر با رفع نازیبایی ها اصلاح و با رعایت اصول ذکر شده و قوانین و مقررات شکل واقعی خود را پس از گذشت مدتی باز مییابد همچنین نیازهای فیزیکی و روانی شهروندان و اعضای این خانواده بزرگ با ایجاد و گسترش فضاهای شهری بر طرف میگردد.

نتیجه گیری:

حقوق شهروندی ابعاد گسترده ای دارد که بررسی این مفهوم مستلزم شناخت زوایای مختلف مسائل شهری و انسان است، لذا رویکردی تخصصی در تمام زمینه های قابل بررسی مورد تاکید می باشد. محدوده دید یا همان جلوه بصری تعریف شده در محیط عمومی، خصوصا یک مجموعه اجتماعی به عنوان شهر، زائیده یکی از این حقوق است که تناسب بصری و زیبایی شناسی، متن اصلی این موضوع می باشد. حق زیبا دیدن، تناسب فرم، فضا و مبلمان و موارد متعددی از این قبیل، رعایت قوانین خاص معماری و شهرسازی را شامل می گردد.

وقتی صحبت از زیباسازی شهر می کنیم در واقع به دو نکته اشاره کرده ایم: یکی ایجاد زیبایی و دیگری حذف و رفع تمام عواملی که موجب بدمنظر شدن و نازیبایی شهر می شود. بسیاری عقیده دارند که مورد دوم مهمتر است زیرا با تحقق آن عامل اول می تواند کارساز باشد. این نیاز به زیبایی جزء ناشناخته ترین نیازها می باشد؛ مازلو معتقد است که این نیاز در بعضی افراد وجود دارد. این گونه افراد با دیدن زشتی (به طریقی خاص) بیمار می شوند و با قرار گرفتن در محیطی زیبا بهبود می یابند این حالت تقریبا بطور عام در کودکان سالم دیده می شود.

منابع:

- احمدی، بابک، حقیقت و زیبایی، نشر مرکز، تهران، ۱۳۷۸
- اسکراتن، راجر، زیبایی شناسی، ترجمه یعقوب اژند، در کتاب فلسفه هنر و زیبایی شناسی (جان هاسپرز و راجر اسکراتن)، انتشارات دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۷۹
- بحرینی، سید حسین، فرایند طراحی شهری، دانشگاه تهران، ۱۳۷۷
- توسلی، محمد و ناصر بنیادی، طراحی فضای شهری (۱)، مرکز مطالعات و تحقیقات شهرسازی و معماری ایران، تهران ۱۳۷۱
- نقی زاده، محمد، تحلیل و طراحی فضای شهری، انتشارات جهاد دانشگاهی، تهران، ۱۳۹۲